

HET ENERGIEPLAN VAN DE CLEANTECH REGIO

SAMEN STAP VOOR STAP NAAR SCHONE ENERGIE DICHTBIJ

De aarde wordt steeds warmer. Daardoor verandert het klimaat. Veel plekken op onze aarde worden te droog, te heet of te nat om er te wonen en te werken. In 2015 hebben (bijna) alle landen van de wereld in Parijs afspraken gemaakt om te voorkomen dat het klimaat te veel verandert. Er moet veel minder CO₂ in de lucht komen. In Nederland hebben we daarvoor afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord. De 30 regio's in Nederland voeren veel van die afspraken uit. Hoe ze dat doen staat in de Regionale Energie Strategie (RES). Wij maken ook zo'n RES.

Wij, dat zijn de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen, provincie Gelderland, Waterschap Vallei & Veluwe, Waterschap Rijn & IJssel, de Strategische Board (vertegenwoordigers van bedrijfsleven, gemeenten en mbo- en hbo-onderwijs in de Cleantech Regio) en Liander.

Het Klimaatakkoord gaat over vijf sectoren: gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie, landbouw en landgebruik. In de RES hebben we het in ieder geval over de gebouwde omgeving en elektriciteit. We vertellen ook iets over de andere 3 sectoren als dat direct te maken heeft met de RES.

DIT KOMT IN DE RES

De RES gaat over:

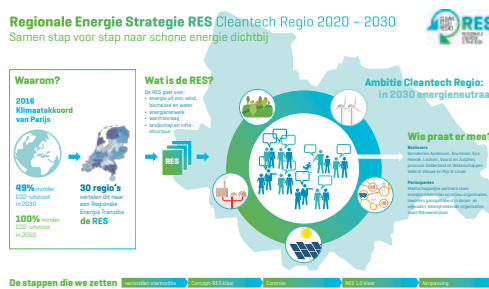
1. HERNIEUWBARE ENERGIE

Dat is duurzame energie die:

- wordt opgewekt met zon, wind, water of grond;
- het milieu nu en in de toekomst niet beschadigt.

Een van de afspraken is dat alle regio's in Nederland per jaar samen ten minste 35 TWh hernieuwbare energie opwekken. Dat is de hoeveelheid energie die ongeveer 5.000 windmolens maken. TWh is terawattuur, een eenheid voor energie. In de RES geven we aan hoeveel hernieuwbare energie we in onze regio maximaal kunnen opwekken tot het jaar 2030. Het gaat dan vooral om de aanleg van zonnenvelden (velden met veel zonnepanelen) en windmolens. Maar we kijken ook naar nieuwe vormen van energie, zoals waterstof.

In 2030 willen we in de Cleantech Regio energieneutraal zijn. Dat betekent dat we dan binnen de regio net zoveel energie duurzaam opwekken als er gebruikt wordt. We gaan ons best doen om dat met de RES voor elkaar te krijgen.

De RES in 1 oogopslag:

ga naar de infographic RES Cleantech Regio 2020-2030. Samen stap voor stap naar een schone energie dichtbij.

[Klik hier](#)

2. ENERGIENETWERK

We geven aan welke leidingen en andere zaken nodig zijn om energie naar woningen en bedrijven te vervoeren. We letten erop dat die zo goed mogelijk passen bij de zaken die er al zijn in onze regio. We laten ook zien wat het kost om het energienetwerk aan te passen.

3. WARMTE

We geven aan:

- › hoeveel warmte in onze regio nodig is voor warm water en verwarming van gebouwen;
- › welke duurzame warmtebronnen er zijn in onze regio;
- › hoe we die warmtebronnen kunnen gebruiken om gebouwen te verwarmen;

Veel grote gebouwen kunnen bijvoorbeeld warmte leveren aan woningen.

- › welke leidingen en andere zaken nodig zijn om de warmte naar woningen en bedrijven te vervoeren.

Dit staat straks in het RES-onderdeel Regionale Structuur Warmte.

4. LANDSCHAP

We geven aan hoe we zonnevelden, windmolens, elektriciteitsleidingen en leidingen voor warmte het beste een plaats kunnen geven in het landschap. We laten ook zien hoe het landschap daardoor kan veranderen. Daarbij letten we erop dat de kwaliteit van de omgeving in onze regio goed blijft. Provincie, gemeenten, waterschappen, netbeheerder en Strategische Board werken dat uit in hun omgevingsbeleid.

WE DOEN HET MET Z'N ALLEN

Alleen als we het met iedereen samen doen kunnen we een goed plan maken en dat plan succesvol uitvoeren. We hebben iedereen in de Cleantech Regio hard nodig. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, overheden, energiecoöperaties, netbeheerders. Daarom bespreken we met al die partijen en personen waar we mee bezig zijn, waar we naartoe werken en welke mogelijkheden we zien om duurzame energie op te wekken in de regio. We vragen hen ook om daarover met ons mee te denken. Zo zorgen we ervoor dat alle partijen betrokken zijn bij de RES.

› ONDERNEMERS, OVERHEDEN, ONDERWIJS EN ONDERZOEK (DE O'S)

We gebruiken de netwerken van deze O's bij het maken en uitvoeren van de RES. Cleantech Regio Development bijvoorbeeld zorgt ervoor dat initiatieven en ideeën die meehelpt aan ander gebruik van energie, verder worden ontwikkeld.

› MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES, BELANGENGROEPEN EN PROFESSIONELE PARTIJEN

We vragen deze partijen ons te helpen om duurzame energie zo een plaats in het landschap te geven, dat de maatschappij het ermee eens is. We doen dit in kennis- en werkbijeenkomsten.

Bijvoorbeeld ruimtelijke ateliers. In deze ateliers geven ontwerpbureaus samen met de mensen die aan het atelier meedoen, duurzame energie goed een plaats in het landschap. In deze ateliers laten we ook zien welke gevolgen ons plan heeft voor de openbare ruimte en het landschap.

- › We organiseren regionale ateliers, onder meer met landbouworganisaties en natuurorganisaties.
- › We organiseren lokale ateliers, bijvoorbeeld met vertegenwoordigers van dorpsraden, energiecoöperaties en ondernemers. Hierin vragen we inwoners naar hun ideeën. Als het mogelijk is, sluiten we aan bij de route die de gemeente volgt voor de Omgevingsvisie.
- › We organiseren thema-ateliers. Die gaan dieper in op bepaalde onderwerpen, bijvoorbeeld aanpassing aan de klimaatverandering, grondbezit of landbouw.

Gemeenten houden de taak om hun omgevingsbeleid samen met partijen en personen in de gemeente te maken. Elke gemeente bepaalt zelf hoe ze dat doet. Bij het omgevingsbeleid horen onder meer de omgevingsvisie, het omgevingsplan, klimaat- en energieprogramma's en de Transitievisie Warmte.

PROVINCIE EN RIJK HELPEN

De provincie zorgt voor een omgevingsmanager, een begeleider van de ateliers en ontwerpbureaus. Ze geeft ook informatie voor de Regionale Structuur Warmte.

Alle regio's krijgen geld en hulp van het Rijk om de RES te maken. Daarmee kunnen wij de medewerkers betalen die nodig zijn om de RES te maken en uit te voeren. De gemeenten, provincie, waterschappen en Liander hebben daarnaast extra medewerkers nodig voor communicatie, duurzaamheid en ruimtelijke ordening.

DIT IS HET PROCES VOOR DE RES

Dit zijn de stappen die we nemen om de RES te maken.

› STARTNOTITIE RES

We hebben de Startnotitie RES gemaakt. Daarin staat wat in de RES komt en hoe we die maken. Een aantal gemeenteraden heeft de RES al vastgesteld, andere doen dat in september 2019. U vindt de tekst van de startnotitie [hier](#). Wat u nu leest is een korte versie van de startnotitie.

› CONCEPT-RES

We maken een concept-RES. Die moet voor 1 juni 2020 klaar zijn.

› CONTROLE

De Nationale Stuurgroep RES legt de concept-RES van alle 30 regio's naast elkaar. Hij controleert of de regio's met hun plannen bij elkaar 35 TWh energie opwekken. De stuurgroep kijkt ook of de regio's hun mogelijkheden goed genoeg hebben gebruikt. Is dat niet het geval? Dan geeft de stuurgroep aan wat de regio's extra moeten doen. De stuurgroep kijkt ook of elke regio voor haar RES afspraken heeft gemaakt met de regio's naast haar.

In de stuurgroep zitten vertegenwoordigers van het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Netbeheer Nederland, Energie Nederland en maatschappelijke organisaties.

› DEFINITIEVE RES

Wij maken een definitieve RES 1.0. Daarbij houden we natuurlijk rekening met wat de Nationale Stuurgroep RES heeft aangegeven. De definitieve RES moet voor 1 maart 2021 klaar zijn. We bereken de definitieve RES 1.0 met de regio's om ons heen. De gemeenteraden besluiten over de definitieve RES.

Bij de definitieve RES zit een uitvoeringsprogramma RES. Daarin staan de afspraken die we met alle partijen maken over uitvoering van de RES.

› AANPASSING

We passen de RES en het uitvoeringsprogramma elke 2 jaar aan. We kijken dan naar nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie en energiebesparing.

Wat u net heeft gelezen kunt u in het kort terugzien in een filmpje dat is gemaakt door de provincie Gelderland. U vindt het filmpje via deze link.

COLOFON

Meer informatie over Cleantech Regio is te vinden op www.cleantechregio.nl. Op de hoogte blijven van ontwikkelingen in de regio? Meld je via de website aan voor de nieuwsbrief, www.cleantechregio.nl/nieuwsbrief
RES | Uitgave september 2019